

Sygn. akt VIII U 730/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Szmajduch
Protokolant:	Katarzyna Stefańczyk

po rozpoznaniu w dniu 3 lutego 2016 r. w Gliwicach

sprawy W. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania W. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 8 kwietnia 2015 r. **nr** (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu W. D. prawo do emerytury poczynając od 16 lutego 2015r.;

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonego kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

(-) SSO Mariola Szmajduch

Sygn. akt. VIII U 730/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 kwietnia 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., powołując się na art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015r. poz. 748, z późn. zm.) odmówił ubezpieczonemu W. D. prawa do emerytury w niższym wieku w związku z tym, iż nie udowodnił on 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, bowiem ZUS zaliczył mu jedynie 3 lata, 10 miesięcy i 10 dni takiej pracy.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony, po sprecyzowaniu w toku procesu, domagał się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do emerytury wcześniejszej z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Podniósł, iż pracę w

warunkach szczególnych wykonywał w okresach od 3 maja 1979r. do 30 maja 1992r. oraz od 1 czerwca 1992r. do 31 stycznia 1995r. Nadto wskazał, iż taki charakter jego pracy wynika z zeznań świadków, o przesłuchanie których wniósł.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko. Dodatkowo wskazał, że odwołujący nie spełnia warunków do emerytury wcześniejszej z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych, gdyż nie wykazał wymaganego okresu pracy w warunkach szczególnych. Równocześnie organ rentowy poinformował, iż nie uznał ubezpieczonemu za pracę w warunkach szczególnych okresu pracy od 3 maja 1979r. do 30 maja 1992r. w Kombinacie Budowlanym w G., ponieważ nie przedłożył on stosownego świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy w Gliwicach poczynił następujące ustalenia:

W dniu 19 stycznia 2015r. ubezpieczony W. D., urodzony (...) złożył wniosek o emeryturę w wieku niższym niż 65 lat z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Do 31 grudnia 1998r. udokumentował ponad 25 letni okres składkowy i nieskładkowy – okoliczności te były niesporne pomiędzy stronami.

Na podstawie złożonych przez ubezpieczonego świadectw pracy organ rentowy do 31 grudnia 1998r. uwzględnił mu 3 lata, 10 miesięcy i 10 dni okresu pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy nie zaliczył odwołującemu do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 3 maja 1979r. do 30 maja 1992r. oraz od 1 czerwca 1992r. do 31 stycznia 1995r. na stanowisku spawacza, wobec nie przedłożenia przez niego za te okresy świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

W okresie od 3 maja 1979r. do 30 maja 1992r. ubezpieczony W. D. zatrudniony był w Kombinacie Budowlanym w G., który następnie przekształcił się w Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) w G..

W toku procesu Sąd ustalił, iż było to przedsiębiorstwo zajmujące się wykonawstwem szeroko pojętych prac budowlanych na rzecz innych podmiotów, w tym również zagranicznych. W ramach tego przedsiębiorstwa były wydzielone różne wydziały zajmujące się poszczególnymi rodzajami prac, które były wykonywane na budowach przez zatrudnione tam ekipy składające się z kilku do kilkunastu pracowników o specjalnościach zawodowych właściwych ze względu na rodzaj wykonywanych prac, jak murarze, zbrojarze, malarze, ślusarze i spawacze. Były też wydzielone zakłady odrębne, jak zbrojarnia i ślusarnia, które mieściły się w stałym miejscu poza budowlami. W ślusarni pracowały brygady liczące 14 – 16 osób w skład których wchodziło do

4 spawaczy, natomiast pozostali pracownicy byli ślusarzami. Ślusarnia zajmowała się wytwarzaniem elementów infrastruktury używanej następnie w budowanych obiektach, jak metalowe balustrady, czy konstrukcje stalowych schodów. Były to konstrukcje stalowe, montowane w technice spawalniczej. Praca w ślusarni była zorganizowana w ten sposób, że w poszczególnych brygadach, ślusarze przygotowywali elementy składowe przyszłych konstrukcji, tj. wycinali je i odpowiednio profilowali. Następnie spawacze elementy te spawali. Wymagana ilość tych konstrukcji oraz organizacja pracy w brygadach, wymuszała pracę spawaczy wyłącznie przy pracach spawalniczych. Następnie tak przygotowane konstrukcje stalowe były kierowane na miejsce ich przeznaczenia na konkretnych budowach, gdzie były montowane przez brygady ślusarsko – spawalnicze. Przy czym podobnie jak na ślusarni, ślusarze zajmowali się ich dopasowaniem, zaś spawacze zajmowali się ich połączeniem przy użyciu spawów. Brygady te zajmowały się też montażem innych elementów stalowych na budowach, jak okna, czy konstrukcje pawilonów, a także w wymiennikowniach ciepła. Również i przy tego typu robotach spawacze nie zajmowali się innymi pracami niż spawanie. Okoliczność ta była spowodowana tym, że w tamtych czasach był niedobór spawaczy i z tego względu ilość prac, które mieli do wykonania determinowała konieczność maksymalnego wykorzystania ich czasu pracy. Przedsiębiorstwo w którym zatrudniony był ubezpieczony, delegowało również pracowników na tzw. kontrakty zagraniczne, gdzie wykonywali oni różnego rodzaju roboty na rzecz podmiotów zagranicznych.

Ubezpieczony w czasie okresu zatrudnienia u tego pracodawcy, bez względu na nazwę stanowiska pracy, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał wyłącznie prace spawalnicze. W początkowym etapie, tj. do roku 1988, ubezpieczony pracował

w brygadach montujących konstrukcje stalowe na budowach. W tym czasie przez pełne dniówki robocze zajmował się wyłącznie pracami związanymi ze spawaniem elektrycznym balustrad, poręczy, konstrukcji stalowych schodów i okien, a także konstrukcji szkieletowych pawilonów. Jego praca w takim charakterze była wykonywana przez pełne dniówki robocze, tj. przez 8 godzin i więcej. Otrzymał z tytułu tej pracy dodatek za pracę w warunkach szczególnych oraz mleko. Ubezpieczony podstawowe uprawnienia do spawania elektrycznego uzyskał u poprzedniego pracodawcy 28.02 1978r. zaś do spawania gazowego uzyskał w roku 1987. Następnie od roku 1988 odwołujący został przeniesiony do wydziału ślusarni, gdzie w dalszym ciągu jako spawacz, zajmował się przez pełne dniówki, spawaniem konstrukcji stalowych elementów kierowanych następnie na budowy. W tym czasie nie zajmował się pracami innymi niż spawalnicze, gdyż niezbędne elementy do zespawania przygotowywali ślusarze. W dalszej kolejności w drugiej połowie roku 1991 ubezpieczony został przeniesiony do wydziału kotłowni.

W tym czasie w dalszym ciągu zajmował się wyłącznie pracami spawalniczymi przy montażu, demontażu i naprawach infrastruktury kotłowni i wymiennikowni ciepła. Nie był kierowany do innych prac, co było związane z małą ilością spawaczy i dużą ilością prac spawalniczych, związanych z przestarzałym wyposażeniem kotłowni i jego częstymi awariami. Dodatkowo odwołujący w tym czasie był jedynym spawaczem w kotłowni, który posiadał uprawnienia II stopnia do spawania elektrycznego.

W trakcie pracy u tego pracodawcy odwołujący był dwukrotnie, tj. w roku 1983r. i 1989r., kierowany na dwunastomiesięczne okresy do pracy w Czechosłowacji. W trakcie obydwu okresów oddelegowania, odwołujący pracował w O., gdzie w koksowni będącej częścią huty, zajmował się przez pełne dniówki wyłącznie pracami spawalniczymi przy wymianie elementów i konstrukcji stalowych urządzeń będących wyposażeniem tej koksowni.

W dalszej kolejności Sąd ustalił, że z momentem (...) Przedsiębiorstwa Budownictwa (...) w G., ubezpieczony przeniósł się od dnia 1 czerwca 1992r. do pracy w Zakładzie Budowlanym (...) w B., który powstał na bazie majątku Huty (...). Zajmował się ten zakład w głównej mierze remontami mieszkań zakładowych Huty (...). Faktycznie jednak odwołujący, podobnie jak inni spawacze, którzy razem z nim przenieśli się do tej firmy od poprzedniego pracodawcy, nie zajmowali się remontami tych mieszkań. Został on natomiast niejako wypożyczony do prowadzenia prac spawalniczych do wydziału wielkich pieców, koksowni i walcowni tej huty. Na wydziałach tych przez pełne dniówki robocze zajmował się wyłącznie pracami przy spawaniu rurociągów technologicznych i gazociągów, a także elementów konstrukcyjnych pieców hutniczych i urządzeń koksowni i walcowni. W tym czasie nie zajmował się innymi pracami, bowiem do remontów i ww. prac byli kierowani pracownicy huty, którzy jednak nie posiadali uprawnień spawalniczych i pracami takimi zajmowali się wyłącznie spawacze, z kolei pracownicy huty wykonywali pozostałe prace i pomagali spawaczom.

Razem z ubezpieczonym w spornych okresach pracowali A. M. – spawacz wykonujący na budowach taką samą pracę jak odwołujący u pierwszego

z powyższych pracodawców, M. K. – spawacz wykonujący taką samą pracę jak odwołujący u pierwszego z powyższych pracodawców w ślusarni i kotłowni, a także

u drugiego z pracodawców, A. D. – kierownik obiektu, przełożony odwołującego i M. D. – spawacz wykonujący w ślusarni taką samą pracę jak odwołujący u pierwszego z powyższych pracodawców.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, zeznań świadków A. M. i M. K. (zapis nagrania protokołu

z rozprawy w dniu 13 października 2015r. minuty od 7:41 i nast. oraz w dniu 3 lutego 2016r. minuty od 43:43 i nast.) oraz A. D. i M. D. (zapis nagrania protokołu z rozprawy w dniu 3 lutego 2016r. minuty od 7:34 i nast.), wyjaśnień ubezpieczonego (zapis nagrania protokołu z rozprawy w dniu 3 lutego 2016r. minuty od 1:00:29 i nast.), a także w oparciu o akta osobowe ubezpieczonego (koperta k.31). Zgromadzona w sprawie dokumentacja została sporządzona w sposób rzetelny i nie budzący wątpliwości, a zeznania świadków są spójne, wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają,

dając łącznie pełny obraz przebiegu i charakteru zatrudnienia odwołującego w spornym okresie. Nadto zeznania świadków korelują z zapisami w dokumentacji osobowej ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U.

z 2015r. poz. 748, z późn. zm.) w powiązaniu z § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.) ubezpieczonym mężczyznom

urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w

szczególnym charakterze przy pracach wymienionych w wykazie A, przysługuje prawo do emerytury

w razie łącznego spełnienia następujących warunków:

1. osiągnięcia wieku emerytalnego 60 lat

2. posiadania wymaganego okresu zatrudnienia wynoszącego 25 lat, w tym

co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z kolei zgodnie z treścią art. 184 ust 1 ustawy, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl ust. 2 emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Na podstawie tego przepisu, prawo do emerytury w obniżonym wieku, przysługuje ubezpieczonemu, który w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999r. spełnił warunki w zakresie posiadania ogólnego stażu pracy oraz pracy wykonywanej w warunkach szczególnych a nie osiągnął wymaganego wieku.

Kwestie posiadania przez ubezpieczonego ponad 25 letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz nie przystąpienia do OFE nie były sporne.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła posiadania przez ubezpieczonego (na dzień 1 stycznia 1999r.) wymaganego 15 letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem organ rentowy zaliczył jedynie 3 lata, 10 miesięcy i 10 dni takiej pracy.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału Sąd uznał, że ubezpieczony W. D., ukończył 60 rok życia, i na dzień 31 grudnia 1998r. udowodnił łącznie ponad 15 lat pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach. Nie budzi wątpliwości Sądu, że praca ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w G. 3 maja 1979r. do 30 maja 1992r. na stanowisku spawacza, bez względu na wydział w którym była wykonywana, w tym również na kontraktach zagranicznych była pracą stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywaną w

szczególnych warunkach, tj. przy spawaniu elektrycznym i gazowym. Tak samo należy też ocenić pracę świadczoną przez niego od 1 czerwca 1992r. do 31 stycznia 1995r. w Zakładzie Budowlanym (...) w B..

Zgodnie z wykazem A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracą w szczególnych warunkach, uprawniającą do niższego wieku emerytalnego były prace wymienione: w dziale XIV poz. 12, przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym.

Sąd uznał, że w obu spornych okresach odwołujący pracował w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W tym czasie nie wykonywał innych czynności niż związane z opisanymi pracami spawalniczymi. Na taką ocenę charakteru jego pracy pozostaje bez wpływu, że był zatrudniony w różnych działach zasadniczo nie związanych ze spawaniem jak ślusarnia, i działy budowlane, czy kotłownie. We wszystkich tych działach, co wykazano powyżej, część pracy była wykonywana wyłącznie w technice spawalniczej. Równocześnie w tym czasie był niedobór osób z uprawnieniami spawalniczymi i z tego względu nie był on kierowany do innych prac niż spawanie.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków potwierdzającym charakter pracy ubezpieczonego, uznając te dowody za spójne logiczne i wzajemnie się uzupełniające. Nadto zeznania świadków korelują z zapisami w dokumentacji osobowej ubezpieczonego.

Należy podkreślić, że okres zatrudnienia może być zaliczony do pracy w warunkach szczególnych, gdy pracownik faktycznie wykonywał prace objęte wykazem prac uprawniających do wcześniejszej emerytury, pomimo że stanowisko jakie mu formalnie przypisano nie jest wymienione w wykazie. Wymieniony wyżej wykaz A nie określa bowiem stanowisk pracy, ale definiuje rodzaj prac, które są uważane za wykonywane w szczególnych warunkach. Decydujące znaczenie dla zakwalifikowania pracy jako realizowanej w szczególnych warunkach ma nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale rodzaj, charakter i warunki pracy.

Bez znaczenia pozostaje także fakt, że odwołujący nie przedłożył za ten okres świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Fakt wykonywania takiej pracy został wykazany w postępowaniu sądowym za pomocą innych dowodów. W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują bowiem ograniczenia dowodowe jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia - w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Mając na względzie powyższe Sąd uznał, że ubezpieczony legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999r. wymaganym 15 - letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Nadto Sąd uznał, że z momentem osiągnięcia wieku 60 lat odwołujący spełnił wszystkie warunki uprawniające go do otrzymania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

W związku z powyższym Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji, przyznając ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 16 lutego 2015r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. O kosztach orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 12 ust 2 i § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013r. poz. 461 ze zm.) w punkcie drugim orzeczenia.

(-) SSO Mariola Szmajduch